

Od gotyku po modernizm – świętokrzyskie renowacje

Średniowieczny kościół czy powojenny budynek użyteczności publicznej – dzięki nowoczesnym materiałom budowlanym, niezależnie od stylu architektonicznego, można z powodzeniem przeprowadzić konieczną rewitalizację. Dowodem są chociażby realizacje z ostatnich lat z województwa świętokrzyskiego: kościół św. Stanisława w Korczynie, Bazylika Kolegiacka Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Wiślicy oraz budynek Sądu Okręgowego w Kielcach.

Dachówki ceramiczne to jeden z najstarszych i najtrwalszych materiałów pokryciowych. Ich współczesna technologia produkcji dodatkowo rozszerzyła możliwości wyrobu, także pod względem szerokiej gamy kolorystycznej i modelowej. Jednak podstawowy budulec, czyli glina, pozostał bez zmian. Dlatego przy renowacji wielowiekowych zabytków z powodzeniem stosowane są dachówki marki Koramic, które pozwalają na przywrócenie wielu wspaniałym obiektom ich dawnego blasku, bez zakłócania unikalnej formy architektonicznej.

Dachówka Renesansowa E32

W Nowym Korczynie, w parafii św. Trójcy, znajduje się wspaniały zabytek gotyckiej architektury sakralnej. **Kościół św. Stanisława** został ufundowany w 1257 roku przez księcia krakowskiego Bolesława Wstydliviego i jego żonę, św. Kingę. Następnie, w 1346 roku, jego rozbudowę kontynuował król Kazimierz Wielki. Właśnie z XIV wieku, w niezmięnionej formie, zachowało się sklepienie prezbiterium, które jest najstarszym polskim przykładem dojrzałego sklepienia gotyckiego. Na szczególną uwagę zasługuje także zdobiąca je bogata polichromia, przedstawiająca sceny z życia św. Stanisława. Równie piękne jest zdobienie łuku tęczowego, na którym znajdują się wizerunki św. Kingi i Bolesława oddających korony w zamian za pasek św. Franciszka (symbol III Zakonu Tercjarskiego). Sześć ołtarzy bocznych kryje w sobie imponujące zabytki, głównie sztuki barokowej. Jednak konstrukcja kościoła zachowana jest niemal całkowicie w stylu gotyckim: krzyżowo-żebrowe sklepienie, filary oraz opięte przy-

Kościół św. Stanisława, Nowy Korczyn.

porami ściany na zewnątrz. Kościół nakrywają wysokie dachy dwuspadowe, które w latach 2009–2010 zostały wyremontowane i pokryte dachówką Renesansową E32 marki Koramic, w kolorze naturalnej czerwieni.

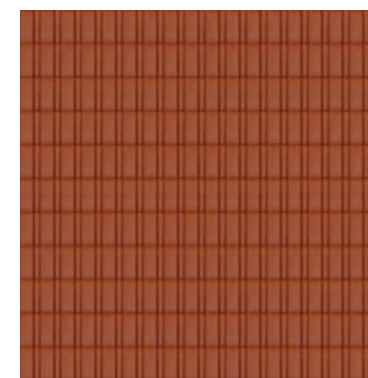
Bazylika Kolegiacka Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Wiślicy została zbudowana w XIV wieku w stylu gotyckim, na fundamentach dwóch starszych świątyń romańskich z XII i XIII wieku. Fundatora kościoła, Kazimierza Wielkiego, upamiętniono na płaskorzeźbie znajdującej się nad portalem południowym – król klęczy przed Maryją z Dzieciątkiem i ofiarowuje im miniaturową kolegiatę. We wnętrzu uwagę zwracają trzy masywne filary, podtrzymujące gotyckie sklepienie i prowadzące wprost przez środek nawy, do węższego i niższego prezbiterium. Na ołtarzu głównym znajduje się otoczona kul-tem rzeźba Madonny Łokietkowej, przed którą, jak głosi legenda, modlił się o zjednoczenie kraju Władysław Łokietek. W 1966 roku figura została ukoronowana przez kardynała Stefana Wyszyńskiego, przy współudziale biskupa krakowskiego Karola Wojtyły. Bazylika była wielokrotnie remontowana i przebudowywana. Największe zmiany przeprowadzono m.in. w XVII wieku, kiedy zatynkowano malowidła na ścianach i przekształcono wnętrze na styl barokowy, oraz w XX wieku, kiedy kościół został odbudowany po ataku artyleryjskim podczas I wojny światowej. W ostatnich latach została wyremontowana połać dachowa, którą pokryto dachówką Romańską L25 marki Koramic, w kolorze naturalnej czerwieni.

Budynek Sądu Okręgowego w Kielcach, przy ulicy Seminaryjskiej, oddano do użytku w 1947 r. i od tego czasu, aż do 2002 r., nie był odnawiany. W związku z tym, gdy zaplanowano prace remontowe, rozłożono je na kilka etapów i lat, tak, aby obiekt mógł spełniać finalnie wszystkie wymogi głównego świętokrzyskiego wymiaru sprawiedliwości. Wewnątrz wymieniono praktycznie wszystko oprócz ścian. Jednak zachowano powojenny styl chociażby poprzez położenie marmurowych posadzek oraz wykończenie ścian drewnem. Podobny klimat utrzymano również na zewnątrz obiektu – nowe okna ze szprosami, pastelowa elewacja oraz szlachetny dach z dachówki Renesansowej L15 marki Koramic w kolorze czerwonej angoby. W 2008 rozpoczęto budowę nowego skrzydła Sądu Okręgowego, połączonego ze starą częścią za pomocą holu, utworzonego dzięki przebudowie jednej z sal rozpraw.

Opracowanie Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o.

Fotografie: Dzięki uprzejmości parafii: św. Trójcy (kościół św. Stanisława) w Nowym Korczynie oraz Narodzenia NMP w Wiślicy, a także redakcji „Renowacji i Zabytków”.

Bazylika Kolegiacka Narodzenia NMP, Wiślica

Dachówka Renesansowa L15

Sąd Okręgowy w Kielcach

Polskie zamki rodem ze średniowiecza

Polskie zamki to najwspanialsze światowe przykłady zabytków sztuki gotyckiej i renesansowej. Choć w pierwszej połowie XX wieku niedoceniane i przeważnie zaniebdywane, obecnie znów odzyskują utracone znaczenie i blask, dzięki renowacjom i adaptacjom na centra kultury, muzea oraz obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe. Aby zabytkowe budynki mogły spełniać swoje nowe role, zachowując jednocześnie pierwotny kształt i styl architektoniczny, w procesie renowacji wykorzystywane są najszlachetniejsze materiały budowlane. Wienerberger posiada w ofercie produkty, których klasyczne kształty nie zmieniły się od lat. Modele dachówek ceramicznych Koramic, jak: Karpiówka, Holenderka, Marsylka, czy Mnich-Mniszka, łączą jednak tradycyjne kształty i wzornictwo z najnowocześniejszą technologią produkcji, spełniając wysokie kryteria konserwatorów zabytków.

Mnich-Mniszka

Zamek w Malborku

Największym w Europie zabytkiem epoki gotyku jest zamek w Malborku, który w 1997 roku został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Dawna siedziba zakonu krzyżackiego, obecnie jest zajmowana przez historyczno-artystyczne muzeum i jednocześnie placówkę kulturalną, gdzie zgromadzono 40 tysięcy muzealiów. Zespół zamkowy o powierzchni ponad 20 hektarów zbudowano z cegły i pokryto dachówką w kolorze naturalnej czerwieni. Do renowacji pokrycia starej ludwisarni użyto wyprodukowanych na specjalne zamówienie dachówek Mnich-Mniszka marki Koramic w nietypowym kolorze, łączącym rustykalną angobę i brązową glazurę.

Najbardziej uznanym zabytkiem sztuki i historii w Polsce jest zamek na Wawelu. Dawna siedziba królów to obecnie ośrodek badań kulturowych i archeologicznych, a także wspaniałe muzeum z ponad 71 salami wystawowymi. Obiekt, którego pierwsze części powstały w XI wieku, był wielokrotnie rozbudowywany i odnawiany. Teraz obszerny zespół zamkowy zachwyca renesansowymi krużgankami, salami reprezentacyjnymi, ogrodami królewskimi, a także fortyfikacjami. Na najwyższej z trzech, w pełni zachowanych, baszt, nazywanej Senatorską, oraz na budynkach administracyjnych położona jest dachówka Koramic, modele Mnich-Mniszka oraz Karpiówka w naturalnej czerwieni.

Mnich-Mniszka

Karpiówka

Baszta Senatorska, zamek na Wawelu

Zamek Królewski na Wawelu, Kraków

Zespół zamkowy,
Lidzbark Warmiński

Holenderka Cavus 14

Mnich-Mniszka

XIV-wieczny **kompleks zamkowy w Lidzbarku Warmińskim** jest jednym z najcenniejszych zabytków architektury gotyckiej w Polsce. Była siedziba biskupów warmińskich, zbudowana z cegły i kamienia, po przeprowadzonych w ostatnich latach renowacjach znów zachwyca monumentalnością i średniowieczną estetyką. Na uwagę przede wszystkim zasługuje potężna wieża obronna, o 14 kondygnacjach, w części północno-wschodniej, a także przepiękne krużganki na dziedzińcu, przyrównywane do tych na Wawelu. W części reprezentacyjnej urządzono

muzeum, gdzie można podziwiać zbiory sztuki gotyckiej, portrety, elementy wyposażenia czy dokumenty związane ze słynnymi mieszkańcami zamku, np. Ignacym Krasickim czy Mikołajem Kopernikiem. Architektura uzupełniona jest przez budynki przedzamcza, m.in. barokowy pałac bp. Grabowskiego, magazyn solny i Basztę Prochową. W tej części kompleksu znajduje się obecnie luksusowy hotel, którego dach podczas renowacji pokryto dachówką marki Koramic – Holenderką Cavus 14 w naturalnej czerwieni, a na strażnicy zastosowano Mnicha-Mniszkę o tym samym kolorze.

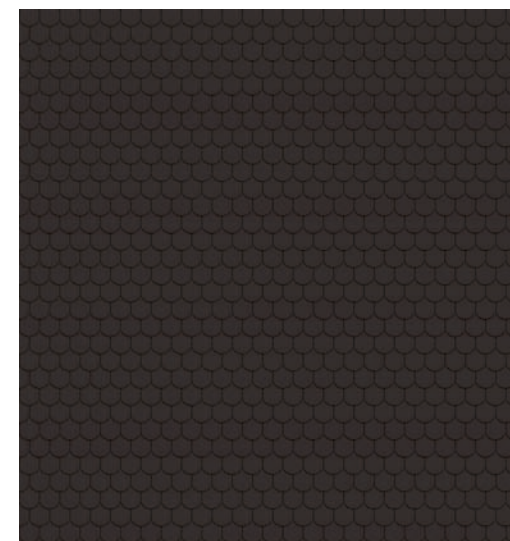
Międzymurze Zamku
Biskupów Warmińskich

Zamek Kliczków został ufundowany przez księcia Bolka I Surowego pod koniec XIII wieku i pełnił początkowo funkcję warowni granicznej. Pod koniec XIV wieku obiekt przeszedł na własność rodziny Rechenbergów i aż do połowy XX wieku był rezydencją rodów arystokratycznych. Największą jego przebudowę przeprowadził pod koniec XIX wieku hrabia Fryderyk Herman Jan Jerzy zu Solms-Baruth. Zatrudnił on niemieckich architektów, którzy przekształcili zamek w neorenesansowy pałac dworski. Wtedy m.in. powstała zachowana do dziś sala balowa z przepiękną

sztukaterią na suficie, a na ponad 80 hektarach założono park krajobrazowy z elementami neoromantycznymi. Po II wojnie światowej zabytkowym obiektem zarządzały: Nadleśnictwo Bolesławiec, Wojsko Polskie, Politechnika Wrocławska. Dopiero w latach 80. zamek przejęła prywatna firma, która przeprowadziła jego całkowitą rewitalizację, w celu utworzenia centrum konferencyjno-wypoczynkowego. Do renowacji dachu zastosowano idealnie komponującą się z dworską estetyką Karpiówkę Koramic w kolorze antracytowej angoby.

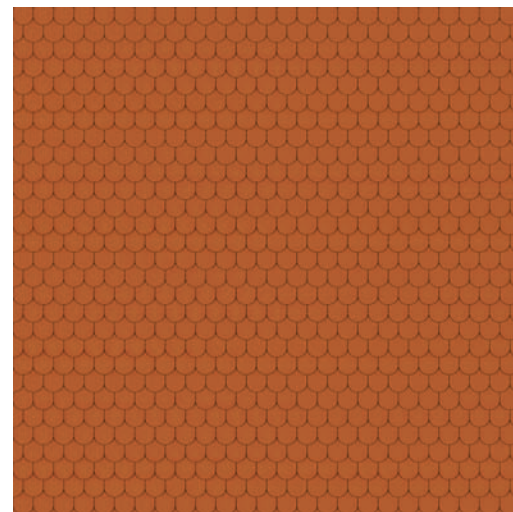
Zamek Kliczków
koto Bolesławca

Karpiówka

Zamek Królewski w Niepołomicach, ufundowany przez Kazimierza Wielkiego w połowie XIV wieku, aż do XVII wieku stanowił wypoczynkową rezydencję królewską, dzięki czemu nazywany jest również drugim Wawelem. Za czasów króla Władysława Jagiełły Niepołomice zyskały także znaczenie polityczne – organizowano tu zjazdy koronne i sądy. Na początku XVI wieku król Zygmunt Stary dokonał gruntownej przebudowy zamku, nadając mu formę czworoboku z dziedzińcem wewnętrznym. Niestety, w 1550 pożar zniszczył jego znaczną część, dlatego Zygmunt August ponownie przystąpił do przeprowadzania zmian w rezydencji królewskiej. Wybudowano m.in. klatki schodowe od strony dziedzińca i wspa-

Karpiówka

niałe krużganki, które możemy podziwiać do dziś. Niestety, najazd Szwedów położył kres świetności zamku w Niepołomicach. Przez lata zmieniali się zarządcy obiektu, którzy przyczyniali się do coraz większej dewastacji, np. po rozbiorze Polski Austriacy przeznaczili go na koszary, a w czasie I wojny światowej pełnił funkcje mieszkaniowe i magazynowe. Dopiero na początku lat 90., gdy zamek stał się własnością gminy Niepołomice, przeprowadzono jego kompleksową renowację i stworzono tu centrum wypoczynkowo-kulturalne. Na dachach została położona jedna z najbardziej klasycznych dachówek dostępnych w ofercie firmy Wienerberger – półokrągła Karpiówka w kolorze naturalnej czerwieni.

Zamek w Pieskowej Skale został ufundowany najprawdopodobniej przez Kazimierza Wielkiego i pełnił funkcję warowni na szlaku handlowym z Krakowa na Śląsk. Pod koniec XIV wieku król Ludwik Węgierski oddał zamek w dzierżawę swojemu sprzymierzeńcowi Piotrowi Szafrąncowi. Natomiast już w 1422 roku kolejny z rodu pan Pieskowej Skawy otrzymał ją na własność od Władysława Jagiełły za zasługi w bitwie pod Grunwaldem. Właśnie za rezydencji Szafrąnców obiekt zyskał renesansowy kształt, który po wielokrotnych zniszczeniach i odbudowach na przestrzeni wieków został odtworzony dopiero podczas ostatniej renowacji, w latach pięćdziesiątych XX wieku. W trakcie prac odsłonięto wspinające krużganki, malowidła ścienne, maskarony, portale i obramienia okienne z okresu odrodzenia. Obecnie mieści się tu Oddział Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, obejmujący reprezentacyjny czteroskrzydłowy zespół zabytkowy, do którego przylega park krajobrazowy. Dwie baszty zamku pokryte są dachówkami Mnich-Mniszka marki Koramic.

Mnich-Mniszka

Zamek z ogrodem krajobrazowym, Pieskowa Skala.

Dziedziniec zamkowy, Pieskowa Skala.

W latach dwudziestych XIV wieku Konrad I Namysłowski przekształcił warownię kasztelańską w Oleśnicy w otoczony murami obronnymi ceglany zespół zamkowy z masywną, cylindryczną wieżą. Jednak pierwotny gotycki styl obiektu już w XVI wieku został zastąpiony renesansowym, m.in. poprzez dobudowanie nowego pałacu z barbakanem, krużganków na dziedzińcu i podwyższenie wieży głównej. Następnie, w latach 1585–1608, powstały kolejne dwa skrzydła zamku, dzięki

Karpówka

czemu zyskał konstrukcję, którą możemy podziwiać do dziś. W XIX wieku Oleśnica stała się lennem monarchii pruskiej i zamieszkała w nim rodzina Friedricha Wilhelma, a po klęsce Niemiec w I wojnie światowej i abdykacji cesarza ulokowano tu żonę oraz dzieci następcy tronu. W 1945 rodzina zamieszkująca zamek zbiegła do Niemiec, w obawie przed nadciągającym frontem, zabierając najcenniejsze wyposażenie. Obiekt został znacjonalizowany i przeznaczony na cele oświatowe. Obecnie jest siedzibą Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy. Renowacja zabytku jest przeprowadzana sukcesywnie od lat 90. Na odnowionej części dachu znajduje się dachówka marki Koramic – Karpówka w kolorze antracytowym.

Opracowanie Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o.

Fotografie: Wienerberger

Zamek w Oleśnicy

Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o. o. istnieje na polskim rynku od ponad 17 lat. Połączenie innowacyjnych technologii i kilkusetletniej tradycji czyni z firmy Wienerberger ekologicznego lidera jakości na polskim rynku, z trzema wyróżniającymi się grupami produktów: ceramicznymi ceglami konstrukcyjnymi i stropami Porotherm, ceglami klinkierowymi Terca oraz dachówkami ceramicznymi Koramic.

